Cena 60 gr. Цава 60 гр.

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 21 (169) БЕЛАСТОК, 24 МАЯ 1959 года ГОД IV

ПЕРАД АГЛЯДАМ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

ХОЧАМ ВЕДАЦЬ, што маем

У нашых вёсках існуе шмат аматарскіх гурткоў, пераважна драматычных. Маюць яны свае дасягненні, якія даюць пэўны прагрэс у развіцці беларускай культуры ў нашай краіне.

Таму штогод адбываюцца павятовыя агляды мастацкіх гурткоў. Гэтыя агляды паказваюць усяму грамадству новыя дасягненні нашай мастацкай самадзейнасці, здабытыя за пройдзены год.

У бягучым годзе павятовыя агляды беларускіх драматычных гурткоў пачнуцца ў першай палове чэрвеня. Найлепшыя гурткі паедуць на цэнтральны агляд, які адбудзецца ў Беластоку ў палове месяца ліпеня.

Мастацкі ўзровень нашых гурткоў расце. Гэта, несумненна, з'яўляецца вынікам іх няспыннай, сістэматычнай працы. Але выступае тут і яшчэ адзін вельмі важны факт для нашага аматарскага руху. Смела можна сказаць, што ў гэты рух актыўна ўключыліся настаўнікі — аснова нашай інтэлігенцыі.

Нядаўна настаўніца Станіслава Абухоўская наладзіла пастаноўку ў Лішчаной (Сакольскі пав.). Настаўніца Бароўская ў Юшкавым Грудзе (Беластоцкі пав.) актыўна дапамагла нядаўна арганізаванаму драматычнаму гуртку. Настаўніца Галя Карпюк са Шчытоў (Бельскі пав.) сапраўды пабівае рэкорды грамадскай працы і... інтэлектуальнай вытрымкі. Вядзе адначасова тры мастацкія гурткі — драматычны, танцавальны і харавы! Адрадзіла мясцовы гурток Генрыка Кульчаневіч — настаўніца з Чыжоў, Гайнаўскі пав. А ёсць жа іх дзесяткі!

Агляд набліжаецца. Беларускія драматычныя гурткі рыхтуюцца да гэтага вялікага іх свята — сяброўскага змагання за вышэйшы ўзровень дасканаласці, трапнасці і выразнасці аматарскай акторскай ігры. І так, у гэтым годзе наша грамадскасць спадзяецца высокага прыбытку ў скарбніцу народнай культуры.

Сакрат ЯНОВІЧ
Інструктар ГП БГКТ

З ВАРШАВЫ

У сувязі з III гадавінай існавання Аддзела БГКТ у Варшаве, у суботу 16 мая адбыўся тут баль, папярэджаны ўрачыстым вечарам. У праграму вечара ўвайшла гутарка сябра Ластаўкі аб 3-гадовай дзейнасці аддзела і выступленне мастацкага калектыву ГП БГКТ з Беластока.

З вершамі беларускіх паэтаў выступалі таксама студэнты беларускай філалогіі Варшаўскага Універсітэта.

вл.

ЦВІТУЦЬ САДЫ

Фота — Л. Каралеўскі

ПАГРАНІЧНІК

Ля вогнішча стырчаў кінжал.

(Чытай рэпартаж стар. 3)

Фота — Л. Каралеўскі

БГКТ у Дні асветы...

Павятовы Аддзел БГКТ у Саколцы Дні асветы, кніжкі і друку сустрэў выстаўкамі беларускай кніжкі. У самім мястэчку наладжана выстаўка ў габлётцы каля рынку. Беларуская літаратура выстаўлена і ў грамадскіх бібліятэках павета.

У мясцовым Педагагічным ліцэі вывешана каляровая афіша ў прыгожай раме аб Янку Купалу і афіша аб Кастусю Каліноўскім.

Павятовая бібліятэка ў Саколцы напярэдадні Дзён асветы атрымала новы транспарт кніжак на беларускай мове ў колькасці 225 экземпляраў.

* * *

Павятовы Аддзел БГКТ у Міхалове сумесна з мясцовым Домам культуры наладзіў таксама выстаўку беларускіх кніжак і часопісаў. Арганізаваны кніжны кірмаш, на якім дагэтуль распрадана каля 450 лёсаў.

* * *

Гарадскі Аддзел БГКТ у Беластоку гэтымі днямі наладзіў яшчэ адну вялікую выстаўку беларускіх кніжак, газет і часопісаў, якая размешчана ў холе Дома прафсаюзаў. Так што ў Беластоку ёсць ужо дзве вялікія выстаўкі беларускіх кніжак і друку, наладжаныя Гарадскім Аддзелам нашага Таварыства.

(ся)

* * *

Павагай і аўтарытэтам сярод насельніцтва карыстаецца грамадскі бібліятэкар Мікола Жукавіцкі з Ласінкі. Ён умее прывіць у чытача любоў да кніжкі і газеты, за што неаднойчы быў узнагароджаны павятовай бібліятэкай у Гайнаўцы.

Нядаўна ў бібліятэцы арганізаваў ён выстаўку найбольш папулярных кніжак, што ў значнай ступені заахвоціла моладзь і старэйшых да іх чытання.

Да чытачоў, якія найбольш цікавяцца кніжкай, трэба залічыць Івана Журобскага, вясковага каваля. Гэты пяцідзесяцігадовы чалавек на ўсё жыццё зжыўся з кніжкай і навечна яе палюбіў. На працягу апошніх 3—4 гадоў ён прачытаў больш чым 200 рускіх, беларускіх і польскіх кніжак.

Далей ідзе Аляксандр Раманюк, які таксама любіць многа чытаць.

ЯНКА ПЛЕВА
вёска Ласінка
павет Гайнаўка

Дэлегацыя польскіх будаўнікоў і меліяратараў у Беларусі

29 мая ў Мінск самалётам з Варшавы прыбыла дэлегацыя польскіх будаўнікоў і меліяратараў на чале з намеснікам старшыні Савета Міністраў Польскай Народнай Рэспублікі Пятром Ярашэвічам. У складзе дэлегацыі — міністр будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Стэфан Патрусевіч, намеснік міністра будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Станіслаў Арашкевіч, намеснік міністра цяжкай прамысловасці Зігмунт Кех, галоўны інжынер аб'яднання будаўнічых машын Мечыслаў Катовіч, член калегіі Міністэрства сельскай гаспадаркі, дырэктар дэпартамента механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі Ян Баянчык, дырэктар Інстытута меліярацыі і злёных кармоў Зігмунт Сохань, загадчык сакратарыята намесніка старшыні Савета Міністраў ПНР Тадэуш Левандоўскі.

У Мінскім аэрапорце гасцей сустракалі намеснік старшыні Савета Міністраў БССР У. Г. Каменскі, віцэ - прэзідэнт Акадэміі сельскагаспадарчых навук БССР М. Я. Мацэпура, старшыня Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па справах будаўніцтва і архітэктуры У. А. Кароль, міністр будаўніцтва БССР І. М. Жыжаль, міністр сельскай гаспадаркі БССР М. М. Луцэнка, паэт Максім Танк, начальнікі ўпраўленняў Саўнаргаса БССР А. Г. Базаў, С. М. Кішкін, старшыня выканкома Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных В. І. Шарапаў і іншыя.

Дэлегацыю сустракаў таксама саветнік пасольства Польскай Народнай Рэспублікі ў Маскве Ласлаў Вайтыга, які прыбыў у Мінск.

Пётр Ярашэвіч, між іншым, заявіў перад мікрафонам:

— Дарагія таварышы! Ад імя нашай дэлегацыі перадаем вам, дарагія беларускія сябры, сардэчнае віншаванне. Як жыхары Варшавы, асабліва горача вітаем грамадзян цудоўнай сталіцы Беларусі — горада Мінска, які як і Варшава, быў па-варварску знішчан фашысцкімі захопнікамі, а сёння адраджаецца і расцвітае, становіцца яшчэ больш прыгожым, чым быў да вайны. Сардэчна дзякуем за гасцінную сустрэчу нашай дэлегацыі.

Мы прыбылі да вас, каб пазнаёміцца з дасягненнямі ў некаторых галінах гаспадарчага будаўніцтва. Асабліва нас будуць цікавіць прамысловае і жыллёвае будаўніцтва, а таксама меліярацыйныя работы, машыны і прылады для выканання гэтых работ.

Мы хочам таксама пазнаёміцца з вашымі тэхнічнымі дасягненнямі, каб яны маглі служыць нам для паскарэння і ўдасканалення будаўніцтва сацыялістычнай гаспадаркі ў нашай краіне.

Мы глыбока пераканаены, што будзем мець многа карысці ад сваёй паездкі, што наш візіт і знаходжанне будуць таксама карысныя, як і ўсякі наш прыезд у СССР, дзе мы вучымся, дзе заўсёды атрымліваем дружалюбную дапамогу і параду.

Але перш за ўсё мы жадалі б, каб наш візіт паслужыў умацаванню братніх непарыўных сувязей, дружбы і адзінства, якія аб'ядноўваюць нашы суседнія народы: гераічны і працавіты беларускі народ з нашым польскім народам.

Нішто так не служыць умацаванню дружбы, як жывая сувязь, якую ажыццяўляюць людзі, як збліжэнне і ўзаемнае знаёмства і супрацоўніцтва.

Пад польскім флагам

Польская Народная Рэспубліка становіцца краінай з развітым гандлёвым флотам. У цяперашні час гандлёвыя судны, якія плаваюць пад польскім флагам, заходзяць больш чым у 35 партоў свету. Польшча пастаянна звязана марскімі лініямі з Японіяй, Кітаем, Савецкім Саюзам, Бірмай, Інданезіяй, Дэмакратычнай Рэспублікай В'етнам, Індыяй, Канадай, ЗША, портамі Афрыкі, Паўднёвай Амерыкі і г. д.

Наша краіна мае некалькі дзесяткаў гандлёвых суднаў агульным водазмяшчэннем каля 500.000 тон. У мінулым годзе польскія гандлёвыя судны на акіянскіх лініях перавезлі амаль паўтара мільёна тон розных грузаў.

Праца па гісторыі беларускай літаратуры

Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук БССР распачаў стварэнне чатырохтомнай „Гісторыі беларускай літаратуры". Работа такога маштабу, якая ахапляе перыяд, пачынаючы са старажытнейшых часоў і да нашых дзён, праводзіцца ўпершыню.

Спачатку выйдуць два тамы, прысвечаныя беларускай савецкай літаратуры. У іх галоўная ўвага ўдзяляецца станаўленню літаратурнага працэсу, развіццю сацыялістычнага рэалізма, ідэйнаму росту, жанравай разнастайнасці і аналізу творчасці асобных пісьменнікаў. У тамах распрацоўваецца таксама ўзаемасувязь з літаратурамі братніх народаў.

У двух іншых тамах будзе вычарпальна асветлена гісторыя літаратуры дакастрычніцкага перыяду.

Цяпер вядзецца складанне поўнай бібліяграфіі беларускай савецкай літаратуры.

Наступіла рэгуляцыя цэн

Ад 1-га чэрвеня ўвайшла ў жыццё пастанова нашага ўрада аб рэгуляцыі цэн некаторых прадуктаў і зніжцы цэн некаторых тавараў.

На нашым рынку да гэтага часу былі некаторыя недарэчнасці. Усякага мяса было колькі хочаш. Толькі валавіну заўсёды хутка раскуплялі, заўсёды цяжка было яе дастаць, таму што ў параўнанні з свінінай яна была даволі танная. Вось таму наступіла падвышка цэн валавіны на 26 працэнтаў.

Каб выраўнаць рост выдаткаў насельніцтва ў сувязі з падвышкай цэн валавіны адначасова наступіла значная зніжка цэн рысу і селядцоў. І так кілаграм рысу каштуе не 13 зл. і 16 зл. (залежна ад гатунку), а 8 зл. і 10 зл. Прыкладна так выглядае справа і з селядцамі.

На працягу года дзяржава прадае валавіны 88 мільёнаў кг. Значыць, пасля падвышкі прыкладна ў год гэтая ж самая колькасць мяса будзе каштаваць на 440 мільёнаў зл. больш.

Рысу за год прадае дзяржава 70 мільёнаў кг, а тых селядцоў, цана якіх цяпер зніжана, прадаецца 31 мільён кг. Значыць, сума, вынікаючая са зніжкі рысу выносіць 350 мільёнаў зл., а са зніжкі селядцоў 93 мільёны зл. Такім чынам, у дзяржаўным маштабе, сума, вынікаючая з падвышкі валавіны, ураўнаважваецца са зніжкай цэн рысу і селядцоў.

З 15 чэрвеня будзе на 55 працэнтаў вышэйшая цана за білеты на цягнік. Але цэны месячных білетаў для працаўнікоў і школьнікаў не падвышаюцца.

Каб выраўнаць выдаткі насельніцтва на праезды цягніком, 1-га чэрвеня абніжаны цэны тавараў лёгкай прамысловасці, а менавіта некаторых тканін, шарсцяных тканін, адзежы, абутку, панчох, шкарпэтак і г. д. У гадавым маштабе зніжка цэн на гэтыя тавары складае суму 1.750 мільёнаў зл.

Змены ў цэнах будуць садзейнічаць далейшай стабілізацыі нашага рынку і ўстанаўленню больш правільных прапорцый у датыхчасовых цэнах.

М. Х.

СПОРТ

Чэмпіянат Еўропы па боксу выйгралі палякі

Нядаўна ў швейцарскім горадзе Люцэрне закончыўся XIII чэмпіянат Еўропы па боксу. У спаборніцтвах удзельнічала каля 200 баксёраў з 28 краін. Выдатнага поспеху дабіліся польскія баксёры. Яны здабылі 3 залатыя медалі (Адамскі, Дрогаш, Пятшыкоўскі), 2 сярэбраныя (Дампц, Валясэк) і 2 бронзавыя (Завадскі, Енджаеўскі), займаючы ў неафіцыйнай пунктуацыі першае месца перад СССР, Італіяй і Заходняй Германіяй.

ДАРОГА ДА КАНФЕРЭНЦЫІ НА ВЫШЭЙШЫМ УЗРОЎНІ

Нягледзячы на тое, што Жэнеўская канферэнцыя міністраў замежных спраў хутка закончыцца, зарана рабіць яшчэ поўную ацэнку яе поспехаў. Балансу канферэнцыі, між іншым, нельга зрабіць таму, што яе паспяховасць з часам узрастае. Такім чынам, апошнія дні ў яе працы могуць прынесці рашэнні яшчэ больш значныя, чым мы спадзяваліся.

Аднак незалежна ад далейшага ходу падзей ужо сёння можна сцвердзіць, што вынікі Жэнеўскай канферэнцыі дадатныя. А гэта відаць з наступных спраў.

Па - першае, перамог прынцып, што толькі метад мірных перагавораў, а не гонка ўзбраенняў, не атамныя выбухі, можа прынесці поспехі для міру.

Па-другое, цяперашняя Жэнеўская канферэнцыя з'яўляецца вялікім крокам наперад у параўнанні з папярэднімі падобнымі канферэнцыямі. Калі, напрыклад, у 1955 годзе міністры замежных спраў чатырох дзяржаў згодны былі толькі ў тым, што не могуць згадзіцца на ніякія ўступкі, то цяпер праца канферэнцыі праходзіла пад знакам узаемных уступак. Напрыклад, уступкай з боку Савецкага Саюза была адмова ад аднабаковага заключэння мірнага трактату з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікай у выпадку, калі Захад адкіне савецкія прапановы. Заходнія міністры, хоць трохі і менш уступчывыя, паказалі таксама жаданне дасягнуць пагаднення. Уступка Захаду была, напрыклад, у выключэнні з так званага «пакету прапаноў» справы Берліна. Нягледзячы на тое, што заходнія прапановы не прадугледжваюць ніякага мерапрыемства, якія ліквідавалі б акупацыю Берліна, аднак здаецца, што прынамсі частковае пагадненне ў гэтай справе будзе дасягнута. Перш за ўсё павінна быць прынята савецкая прапанова, каб прызнаць сувярэнную ўладу Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі над камунікацыйнымі шляхамі, якія вядуць да Берліна. У сувязі з гэтым органы ГДР павінны прыняць кантрольныя функцыі, звязаныя з доступам да гэтага горада.

На лік перамог Жэнеўскай канферэнцыі трэба запісаць і тое, што заходнія дзяржавы фактычна прызналі існаванне Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі як дзяржавы, якая мае поўную ўладу на ўсходняй тэрыторыі Германіі. А гэты факт азначае супрацьпастаўленне старанням Адэнаўэра, які імкнецца да выключнага прадстаўлення германскага народа.

— Жэнева азначае выхад усходнегерманскай замежнай палітыкі на міжнародную арэну, — сцвярджаюць заходнія палітыкі і журналісты. Дэлегацыя ГДР выкарыстала сваё прабыванне ў Жэневе для шырокай папулярызацыі сваёй мірнай, антымілітарнай палітыкі. Гэты факт будзе мець велізарнае значэнне ў будучыні пры наступных канферэнцыях, прысвечаных германскім пытанням. Тое, што такія канферэнцыі будуць мець добрыя вынікі, сёння здаецца ўжо пэўным.

Жэнеўская канферэнцыя міністраў замежных спраў, хоць і не вырашыла ўсіх праблем, пастаўленых на парадку дня, падрыхтавала аднак грунт да спаткання кіраўнікоў урадаў чатырох вялікіх дзяржаў. Заходнія палітыкі называюць ужо нават дату будучай канферэнцыі на вышэйшым узроўні. Павінна была б адбыцца яна праз паўтара месяца, гэта значыць у другой палове ліпеня. Значэнне Жэнеўскай канферэнцыі міністраў замежных спраў заключаецца і ў тым, што пралажыла яна дарогу да спаткання на вышэйшым узроўні.

Цяжка сказаць, ці гэтыя меркаванні спраўдзяцца. У сучасны момант аднак ёсць толькі адзін чалавек, які не прагне спаткання на вышэйшым узроўні. Гэта Адэнаўэр. Яго прыезд у Вашынгтон, доўгія размовы з прэзідэнтам Эйзенхаўэрам, — усім гэтым ён хацеў змусіць амерыканскі ўрад прыняць цвёрдае становішча ў размовах з Савецкім Саюзам. Старанні Адэнаўэра аднак не дадуць вынікаў, таму што Жэнеўская канферэнцыя міністраў замежных спраў зрабіла ўжо ўступныя крокі на шляху да дасягнення пагаднення ў справе забароны атамных выпрабаванняў і разрадкі напружанасці ў Сярэдняй Еўропе. Гэтыя два пытанні побач з ужо гістарычнай германскай праблемай з'явяцца, напэўна, прадметам найбліжэйшых перагавораў на вышэйшым узроўні.

Уладзімір ЛАЗІНСКІ

— На працягу 20 мінут вы абавязаны быць на месцы.

„ПАГРАНІЧНІК"

— Збюрка! — пачулася энергічная каманда важатага Тадэуша Адамчыка, і на працягу некалькі хвілін атрад узброеных гарцэраў стаяў перад ім на «смірна», выцягнуўшыся ў дзве роўныя стрункі.

— Вольна! — ізноў падаў каманду важаты.

— Малайцы, — пахваліў гарцэраў афіцэр пагранічнай заставы Рышард Лятасінскі. Школьнікі ўсміхнуліся, задаволеныя.

— Задачу атрымаеце на заставе, — звярнуўся афіцэр да важатага. — На працягу 20 мінут вы абавязаны быць на месцы. Ну, рэбяты, тады ў дарогу. І не лавіць мне варон па дарозе! Пагранічнікі не зяваюць, — падміргнуў ён гарцэрам.

Ізноў пачулася каманда: на пра-во! Шагам марш! — і выстраены атрад гарцэраў бадзёрым крокам накіраваўся ў бок дзяржаўнай граніцы.

Вакол пагранічнай заставы шумела старая Белавежская пушча. Паміж стогадовых дубоў - волатаў, стройных высокіх сосан і елак бегла зусім непрыкметная для неспрактыкаванага вока сцяжынка. Але гарцэры ведалі добра кожны яе паварот, кожную выямку на ёй. Ужо шмат разоў даводзілася ім прабірацца ёю па розных заданнях на заставу. Не прайшло яшчэ 20 мінут, як атрад гарцэраў, быццам вынырнуўшы з пушчы, з'явіўся перад заставай.

— Задача ў нас вось якая, рэбяты, — распачаў афіцэр-пагранічнік Фёдар Енаш, калі гарцэры пастроіліся ў шэраг. Мы атрымалі вестку, што граніцу перайшоў парушальнік. Задача: адшукаць яго сляды, паведаміць заставе і супольнымі сіламі выкрыць парушальніка. Гарцэры Тадэуш Адамчык і Вацлаў Ядчак, — працягваў далей афіцэр, — пойдуць са мной у засаду. Гарцэры Янка Арцімовіч, Адам Кумароўскі і Вільгельм Гродзь пойдуць у патруль.

— Усе астатнія, — у вострым пагатоўі застаюцца са мной на заставе, — загадаў афіцэр Рышард Лятасінскі.

Вызначаныя гарцэры бясшумна схаваліся ў гушчары пушчы. Двое з іх пад камандай афіцэра - пагранічніка хутка занялі ў вызначаным месцы засаду. Замаскіраваныя густымі галінкамі елкі, яны пільна сачылі за вузенькай лясной прасекай, што праходзіць побач пагранічнай паласы. Мо' сюдой пройдзе парушальнік?

А ў той час патруль юных «пагранічнікаў» асцярожна, крок за крокам, трымаючы напагатове зброю, пільна прачосваў лес уздоўж пагранічнай паласы. Недзе ў гушчары гэтага лесу крыецца парушальнік. Раптам яны пачулі недзе зусім блізка дым ад вогнішча. Асцярожна рассоўваючы галінкі, гарцэры пачалі падкрадацца да таго месца. Неўзабаве на невялічкай палянцы яны ўбачылі патухаючае вогнішча. Хутка падыйшлі да яго. Ля вогнішча, мабыць, забыты спяшаючымся парушальнікам, стырчаў, пабліскваючы вастрыём, кінжал. Адзін з гарцэраў выхапіў з кішэні насавую хустачку і далікатна, каб не заперці адціскаў пальцаў парушальніка на рукаятцы кінжала, выцягнуў яго з зямлі. — Трэба неадкладна паведаміць аб гэтым заставе, — сказаў ён.

Гарцэры ў поспеху прыселі ля апарата і, навязаўшы сувязь з заставай, далажылі аб выкрытым.

Атрад гарцэраў з заставы пад камандай афіцэра Рышарда Лятасінскага бегам кінуўся ў напрамку адзначанага патрулём месца. А патруль у той час ля вогнішча пільна разглядаўся ў наваколлі.

— Глядзіце, вось вядуць сляды ад вогнішча,—раптам прагаварыў Янка Арцімовіч, паказваючы на прымятую траву. — Яшчэ свежыя. Парушальнік недзе тут, недалёка Вы ідзіце па баках ззаду і ахоўвайце мяне, а я пайду слядамі.

Яны рушылі і раптам пачулі трэск сухіх галінак у гушчары наперадзе іх. Трымаючы напагатове зброю, гарцэры прытаіліся за тоўстымі ствaламі дрэў. У лесе пачуўся ўсё набліжаючыся топат шматлікіх ног.

Яны пільна сачылі ўздоўж лясной прасекі.

Гэта спяшыла падмацаванне з заставы. Раптам з горла прасекі, што адыходзіла ад палянкі, быццам спуджаны заяц, выскачыў парушальнік.

— Стой! Рукі ўгору! — дружна крыкнулі патрульшчыкі.

Парушальнік застыў на момант і раптам, павярнуўшыся скочыў назад.

— Стой! — крыкнуў на яго афіцэр, выходзячы з-за дрэў і перарэзваючы парушальніку дарогу назад. Бяссільны парушальнік высока падняў рукі. Яго хутка акружылі. Неўзабаве раздаўся свісток афіцэра. Заняткі закончаны. Гарцэры кругом паселі на лясной палянцы. Паміж імі нядаўні «парушальнік» граніцы гарцэр Юзэф Сасноўскі.

Афіцэры сёння ацанілі заняткі на «выдатна». Задаволены атрад гарцэраў - пагранічнікаў з бадзёрай песняй вяртаўся лясной прасекай у школу. Спявала сваю адвечную песню старая Белавежская пушча, ветліва памахваючы ўслед гарцэрам галінкамі.

Гарцэрскі атрад «Пагранічнік» у Белавежскім лясным тэхнікуме існуе ад 1957 года. Ён налічвае 54 школьнікаў. Увесь час атрад утрымоўвае цесную сувязь з пагранічнай заставай. Афіцэры - пагранічнікі вельмі ахвотна апякуюцца сваімі юнымі памочнікамі.

Аб гарцэрскім атрадзе «Пагранічнік» жыхары Белавежы вельмі добра гавораць. Есць у атрадзе група «Цімураўцаў». Удавы і старэчы неаднойчы здзіўляліся, хто ж гэта ім дапамагае ў рабоце? І мо' яшчэ дагэтуль не ведаюць, што гэта юныя «Цімураўцы» «Пагранічніка».

В. БАРШЧЭЎСКІ

— Трэба неадкладна паведаміць заставе.

— Стой! Рукі ўгору!

Фота: — Л. Каралеўскі

З ГІСТОРЫІ КАМСАМОЛЬЦАЎ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ 6)

Другая канферэнцыя камсамола

У маі 1932 года адбылася шырокая нарада партыйнага і камсамольскага актыву па пытаннях работы камсамола Заходняй Беларусі. У чэрвені 1932 года была праведзена другая канферэнцыя камсамола ЗБ. На ёй была заслухана справаздача сакратара ЦК КСМЗБ Маслоўскага («Марціна») аб стане камсамольскіх арганізацый і аб дзейнасці ЦК КСМ Заходняй Беларусі. Затым канферэнцыя абмеркавала пытанні работы ў арміі і абароны Савецкага Саюза.

На канферэнцыі прысутнічаў прадстаўнік ЦК КПП Альфрэд Лямпэ, сакратар ЦК КСМ Польшчы, ён жа член выканкома КІМа, Яніцкі, прадстаўнік бюро ЦК КПЗБ Якаўлеў («Мотэль»), Леонцьеў («Словік»), прадстаўнік КСМ Заходняй Украіны і дэлегаты ўсіх акруг, за выключэннем Глыбокага і Ваўкавыска.

Канферэнцыя звярнула асаблівую ўвагу на работу камсамола ў буржуазных, нацыянальных, сацыял - шавіністычных арганізацыях моладзі, на стварэнне адзінага фронта барацьбы моладзі супраць фашызма. Яна паставіла перад нізавымі камсамольскімі арганізацыямі і ЦК КСМЗБ задачу: ператварыць КСМЗБ у сапраўды масавую арганізацыю з магутнай пралетарскай праслойкай. У сувязі з гэтым было вырашана на кожнай фабрыцы, заводзе, стварыць камсамольскія арганізацыі.

Забастоўкі ў Гайнаўцы і Беластоку

Вясна 1933 года дала многа новага, павучальнага для КСМЗБ. Перш за ўсё камсамольскія арганізацыі актыўна ўключыліся ў забастовачную барацьбу, якая атрымала асабліва шырокі размах у Белавежскай пушчы, на Пружаншчыне і Слонімшчыне сярод рабочых лесанарыхтовак і возчыкаў. Тут за час удзелу ў забастоўцы павялічылася колькасць камсамольцаў.

Выключную актыўнасць і ўменне арганізаваць рабочую моладзь на барацьбу супроць фабрыкантаў, прадпрыемцаў паказалі камсамольцы Беластока, Гайнаўкі, Супрасля, Васількова, Міхалова, Гарадка. У Гайнаўцы на дзяржаўным дрэваапрацоўчым заводзе быў звольнен рабочы за адмову ад удзелу ў фашысцкіх урачыстасцях. У адказ на гэта па закліку камуністаў успыхнула палітычная забастоўка, удзельнікі якой запатрабавалі аднавіць яго на працы. Бастуючыя захапілі завод, арганізавалі самаабарону, прагналі паліцэйскіх патрулёў. Бастуючыя ўсюды выставілі свае пасты. Прадпрыемцы вымушаны былі задаволіць патрабаванне рабочых. Арганізацыю самаабароны ў асноўным узялі на сябе камсамольцы. Яны ўцягнулі ў яе склад вялікую колькасць рабочай моладзі. Частка моладзі, якая ўдзельнічала ў самаабароне, уступіла ў камсамол.

Вясной 1933 года пачалася забастоўка беластоцкіх тэкстыльшчыкаў. Першапачаткова забастоўка насіла спакойны характар. Фабрыканты і ўрад, ведаючы цяжкае матэрыяльнае становішча рабочых, спадзяваліся ўзяць іх зморам. Але тэкстыльшчыкі не

(Прасяг на стар. 4)

Лекцыя гатавання ў вёсцы Лука.

Добра пячы трэба ўмець

Кожнаму вядома, што ўсяму вучыцца трэба. Старая дзядоўская прымаўка «Мы не вучыліся, а жылі» штораз менш знаходзіць сабе месца і на вёсках.

Калі жанчыны ў вёсцы Лука пастанавілі арганізаваць курс пячэння і гатавання, чуліся насмешкі, накшталт: «Пядурэлі бабы зусім, на старасць вучыцца таму, што кожная жанчына з маладых год робіць!»

Курс, аднак, арганізаваўся пры выдатнай дапамозе Павятовага праўлення Лігі Кобет.

Нават самыя недаверлівыя жанчыны, у канцы канцоў рашылі пайсці на курс. Як аказалася, пайсці на курс было варта.

Маючы пад рукою звычайныя прадукты, можна зварыць суп без параўнання смачнейшы, і ў гэтым даўно ўжо яны пераканаліся. Ды не толькі суп, мяса, калі яго ўмела ператварыць, можна есці ды аблізвацца. Але на гэтым не канец: жанчыны навучыліся рабіць тое, чаго на вёсцы ніколі не бачылі дагэтуль. Гэта — соус і салаткі. Умець выкарыстаць для харчавання ўсе прадукты, якія патрэбны для чалавечага арганізма — гэта вельмі важная праблема. Але, каб выкарыстаць іх так, каб былі смачныя і давалі многа спажытку, трэба вучыцца. І пячы добра навучыліся нашыя жанчыны. Цяпер кожная з удзельніц курса патрапіць спячы піражнае, торт і другія «печаныя цуды», зробіць добрыя цукеркі і г. д.

За гэта яны шчыра дзякуюць пані Леакадзі Зароўскай, якая ўлажыла шмат працы, каб навучыць іх гэтаму, і імкнулася перадаць як мага больш ведаў у гэтай галіне.

На канец хачу адзначыць — адбыўся «Вялікі бал», які быў амаль практычным экзаменам жанчын — удзельніц курса, і кожны мог пабачыць, чаму яны навучыліся. Наперакор тым, якія смяюцца яшчэ, восенню зноў жанчыны будуць вучыцца ператвараць гародніну і фрукты.

Застаецца пажадаць ім толькі поспехаў!

МІКОЛА ЛОБАЧ

З гісторыі камсамольцаў

Забастоўкі ў Гайнаўцы і Беластоку

(Працяг са стар. 3)

хацелі пачынаць работу да таго часу, пакуль не будуць задаволены іх патрабаванні. У сярэдзіне красавіка фабрыканты змянілі сваю тактыку і аб'явілі, што той, хто не згодзен працаваць на старых умовах, будзе звольнен з работы. Адначасова яны пачалі вербаваць штрэйкбрэхераў. Члены забастовачнага камітэта — камуністы і камсамольцы — за іх выступленні перад рабочымі былі схоплены паліцыяй. Адначасова быў арыштаван увесь склад гарадскога камітэта камсамола. Але ў той жа дзень пачаў работу новы склад гаркома. Замест арыштаваных членаў забастовачнага камітэта былі выбраны новыя таварышы. Бастуючыя, у дадатак да сваіх патрабаванняў, выставілі новае палітычнае патрабаванне: вызваліць арыштаваных. Для барацьбы са штрэйкбрэхерамі на кожнай фабрыцы была створана самаабарона. У яе склад увайшлі камсамольцы і больш свядомая частка беспартыйных рабочых. Да забастоўкі далучыліся таксама рабочыя-надомнікі.

20 красавіка па ініцыятыве камуністаў, пры дапамозе камсамольцаў, у знак салідарнасці з бастуючымі тэкстыльшчыкамі ў Беластоку была арганізавана ўсеагульная забастоўка.

На наступны дзень, 21 красавіка, рабочыя тэкстыльных фабрык з чырвонымі сцягамі, на якіх быў напісан лозунг «Бастуем да перамогі», выйшлі на дэманстрацыю. На плошчы Выгода адбыўся мітынг. Атрад узброенай паліцыі паспрабаваў разагнаць дэманстрантаў. Завязалася крывавая бойка паміж рабочымі - тэкстыльшчыкамі і паліцыяй. Рабочыя сцягвалі паліцэйскіх з коней, білі іх палкамі, каменнямі. Некалькі дзесяткаў рабочых было цяжка паранена.

— Што б ты зрабіў, калі б у кінатэатры раптам пачаўся пажар? Аб чым ты думаеш, калі бачыш на вуліцы ідучых разам мужчыну і жанчыну. Што ты будзеш рабіць, калі нечакана спаткаеш матку? На якой мове думаеш? А сны на якой мове бачыш?..

Арцюшэўскі адказваў паспешна, амаль не думаючы, а чалавек у белым пераключаў рухавічкі на апараце, глядзеў на чырвоныя крывыя лініі, якія з'яўляліся на істужцы.

— Як ты будзеш весці сябе з начальнікам, калі яго зробяць тваім падначаленым? Адказвай хутчэй!

Другі ўвесь час стаяў моўчкі, толькі, калі Арцюшэўскаму дазволілі падняцца з крэсла, ён таксама падышоў да істужкі і агледзеў крывыя, напісаныя на паперы.

— Кемлівасцю асаблівай ты не адзначаешся. Ну, ды што зробіш. — Потым, як быццам бы ўзважваючы словы, рэзка запытаў: — Ці згодзен ты на цяжкую працу, звязаную з цярпеннямі, дрэнным харчаваннем і адзіноцтвам на некалькі тыдняў ці месяцаў?

П. БАРАШАЎ і В. КІТАІН 15)

(Дакументальная аповесць, расказаная палкоўнікамі П. Н. Сахаравым і Нагаевым)

— Так...

На гэтым выпрабаванні не скончыліся.

Арцюшэўскаму далі некалькі малюнкаў на кардоне і загадалі на працягу пяці мінут хутка расказаць аб тым, што на іх адлюстроўваецца і апісаць характары людзей. Спачатку паказалі такую кардонку: летні дзень, за сахой ідзе чалавек без кашулі, справа стаіць жанчына, злева — дзяўчынка з кнігамі. У далечыні — хаты, лес і ўзвышаная мясцовасць. Асобныя фігуркі людзей рухаюцца па дарозе.

Арцюшэўскі пачаў падрабязна пераказваць змест, але яго не сталі слухаць.

— Глянь на адвароце! — загадаў другі.

На адвароце было напісана: «Рускія калгаснікі».

— Я ў сваім жыцці і сахі не бачыў!.. У нашых калгасах на трактарах аралі, убіралі камбайнамі! — пацісну плячыма Арцюшэўскі.

На другім малюнку быў адлюстраваны ложак у цёмным пакоі. На ложку ляжаў мужчына з закрытымі вачыма. Над мужчынам схіліўся страшны стары з распасцертымі рукамі і скручанымі пальцамі. На трэцім малюнку — пакой, асветлены настольнай лямпай. У ложку — жанчына з голымі грудзямі, на начным століку чаркі і бутэлька віна. Плячыма да ложка стаіць, закрыўшы рукой вочы, мужчына... І яшчэ некалькі. Арцюшэўскі ўжо не памятаў дакладна, колькі малюнкаў.

Потым яму паказалі мудрагелісты ўзор, дазволілі глядзець на яго секунд дзесяць і тут жа патрабавалі па памяці нанесці на паперу.

— А ўсё ж-такі ён да справы гадзіцца... — заўважыў па-англійску чалавек у белым.

Другі кіўнуў галавою і сказаў па-руску:

— Цяпер ідзі адпачывай. Заўтра паедзеш у школу: час прымацца за работу...

Нацягваючы кашулю, Арцюшэўскі ўсё яшчэ бачыў перад сабою апарат, істужку, спісаную чырвонымі крывымі, і нават не падазраваў у той момант, што перад ім — звычайны так званы «дэтэктар хлусні», якім амерыканская разведка «выпрабоўвае» завербаваных агентаў і аб назначэнні якога яму пазней расказваў «настаўнік» амерыканец Боб.

Апарат «лай-дэтэктар», ці «дэтэктар хлусні», фіксіруе біццё сэрца, якое, зразумела, залежыць ад рэакцыі чалавека на нечаканыя пытанні, вызначае роўнамернасць выдзялення поту і адзначае нават нязначныя хістанні крывянога ціску.

Такімі «дэтэктарамі хлусні» амерыканская разведка псіхічна дзейнічае на завербаванага чалавека, падаўляе яго, падначальвае сваёй волі. Апаратам, разлічаным на слабанервовых, выпрабоўвалі кожнага, перш чым адправіць яго ў амерыканскую школу шпіёнаў.

ШКОЛА НА ЎСКРАІНЕ

Школа разведчыкаў і дыверсантаў, у якую прывезлі Арцюшэўскага і яго новага сябра Бэна, стаяла на ўскраіне невялікага мястэчка Кауфбейрана, на тэрыторыі ваеннага гарадка, каля былога нямецкага аэрадрома. Яна змяшчалася ў адным з ангараў, побач з казармамі, памаляванымі ў шэры колер. Мясцовасць навокал была прыгожая, а ў ясныя сонечныя дні далёка на поўдні бялелі верхавіны Альпаў і паветра, здавалася, было прасякнута горным араматам і свежасцю. У казармах жылі салдаты амерыканскай арміі, а ў ангары, дзе было дзесятка паўтара пакояў, навучаліся шпіёны.

У дванаццаці пакоях праходзілі заняткі, у адным стаяў стол для пінг - понга, у другім размяшчаўся невялікі кінатэатр і буфет. «Класы» былі на другім паверсе, і з іх акон была добра відочна ўся тэрыторыя ваеннага гарадка. Уздоўж шчыльных агародж няспынна хадзіла ахова з немцаў, а каля галоўнага ўвахода заўсёды дзяжурылі і правяралі дакументы амерыканскія паліцэйскія з Эм-Пі (ваеннай паліцыі).

Колькі ў школе навучалася дыверсантаў, Арцюшэўскаму так і не прыйшлося даведацца — тут дзейнічаў суровы закон канспірацыі. Разведчыкі адной групы не ведалі разведчыкаў, якія навучаліся ў іншых групах. Арцюшэўскаму ў першы ж дзень прысвоілі мянушку «Фін» і параілі назаўсёды забыць сваё сапраўднае імя і прозвішча.

— Ад гэтага часу ты толькі Фін, а далей скажуць, як называцца...

Група, у якой навучаўся Арцюшэўскі, складалася ўсяго з двух чалавек — яго і Бэна.

(Працяг будзе)

ГАЙНАЎКА

Новапабудаваны будынак ПСС — Дом таварова.

Фота — Л. Каралеўскі.

МАРЫ ЗБЫВАЮЦЦА

На старонках «Нівы» ў мінулым годзе была надрукавана карэспандэнцыя пад загалоўкам «З жыцця вёскі Трасцянкі», у якой апісвалася, які вялікі крок Трасцянка зрабіла за часы народнай улады ў Польшчы і якія задачы трасцянцы маюць выканаць у будучыні.

Адна важная задача, аб якой яны многа гадоў марылі і клапаталі, хутка будзе выканана. Гэта школа. Будова яе распачалася ў канцы мінулага лета. Праца ішла без перапынку цэлую зіму і ў месяцы маі школа будзе аддана да карыстання. Адно толькі не радуе бацькоў, а нават і настаўнікаў, што новая школа мае толькі чатыры лекцыйныя залы, і таму зноў будуць зменныя заняткі, у той час, калі нават у старой школе ў першай змене вучылася пяць класаў.

Як толькі закончыцца пабудова школы, зараз жа пачнуць будаваць рэмізу, а каля яе — басейн для стражы пажарнай. Мяркуюць да восені пабудаваць гэтыя аб'екты, бо падмурак пад рэмізу і патрэбныя матэрыялы ўжо падрыхтаваны ў мінулым годзе, і ў будове будуць удзельнічаць усе жыхары Трасцянкі. Трэба сказаць, што рэміза будзе прызначана не толькі для спраў пажарных, але і спраў грамадска - культурных. У рэмізе будзе вялікая зала з грамадскай бібліятэкай і сцэнай для імпрэз. Тут будуць адбывацца і сходы сялян.

ЯК У ГОРАДЗЕ

Праз Трасцянку праходзіць пабудаваная ў мінулым годзе асфальтавая шаша, якая злучыла аўтобуснай камунікацыяй Беластак з Гайнаўкай, Белавежай і Нараўкай. На гэтай новай трасе рух падарожнікаў вельмі вялікі. Аўтобусы ПКС заўсёды перапоўнены пасажырамі, сярод якіх не мала ёсць турыстаў нават заграпічных, якія едуць для наведвання Белавежскай пушчы.

У сувязі з гэтым з'явілася неабходнасць пашырыць брук вуліцы, каб даць магчымасць і сялянам вёскі хадзіць і ездзіць свабодна. Гданская фірма, якая будуе шашу, на працягу зімы перанесла і плот, і радыёвыя слупы бліжэй да хат, разабрала стары брук і навазіла многа каменняў, а цяпер будуе новы брук, а па абодвух яго баках робіць тратуар, як у горадзе, а за тратуарам восенню будуць пасаджаны дэкаратыўныя дрэвы.

У наступным годзе будуць будаваць лазню і Дом таваровы, а калі ўжо будзе праведзена электрычнасць, тады сапраўды Трасцянка стане найпрыгажэйшай вёскай.

НА ЎСЮ БЕЛАСТОЧЧЫНУ

Аб электрычнасці жыхары вёскі ўжо даўно клапаталі перад паветам і ваяводствам. Падавалі многа прашэнняў, пасылалі дэлегацыю, абяцалі выканаць усе нефаховыя работы, але дагэтуль справа гэта стаіць нявырашаная. Гавораць, што Гайнаўскі павет ужо выкарыстаў план электрыфікацыі, і Трасцянка будзе чакаць сваёй чаргі ў бягучай сямігодцы. У апошнія дні пад націскам трасцянскай ГРН, а ў асаблівасці старшыні гр. Аляксандра Пякарскага і вясковага старасты Янкі Максімчука, павет, нарэшце, паабяцаў у гэтым годзе ўключыць Трасцянку ў план, калі толькі гаспадары ўнясуць па 500 зл. у электрыфікацыйны фонд і выберуць камітэт для кіравання гэтай справай.

Камітэт ужо выбраны, але са зборам грошай справа аказалася нялёгкая. Тады прадстаўнікі мясцовай улады гр. гр. Пякарскі і Максімчук, якія найболып клапоцяцца аб тым, каб Трасцянку зрабіць прыкладнай вёскай на ўсю Беласточчыну, знайшлі выхад з цяжкага становішча. Яны звярнуліся да фірмы дарожных работ з просьбай даць магчымасць усім гаспадарам зарабіць грошы на электрыфікацыю вёскі пры будове бруку. Заручыўшыся згодай фірмы, мясцовая ўлада сабрала сход і ўнесла прапанову: навазіць пад новы брук пяску, а з заробленых грошай па 500 зл. унесці ў фонд электрыфікацыі.

Праца пайшла дружна, возяць пясок і жанчыны, і старыя людзі, абы толькі дачакаць лепшага за нафтавыя капцюшкі святла.

Выстаўка беларускага друку ў Клубе ТППР у Беластоку.

Фота — Л. Каралеўскі

ПРАБУДЗІЛІСЯ

Да гэтага года ў Трасцянцы не было ніводнай арганізацыі моладзі, якая праводзіла б культурную працу сярод насельніцтва. Моладзь спала.

Але ў апошні год прабудзілася сярод моладзі і настаўнікаў вялікае зацікаўленне і ахвота да культурна - асветнай працы ў сялянскім асяроддзі. Сорамна было трасцянскай моладзі, што да яе прыязджаюць з іншых вёсак мастацкія гурткі, артыстычна ставяць п'ескі, добра спяваюць песні, а яна, здольная да артыстычнай працы, сядзіць у хаце і баіцца ці сароміцца паказацца людзям.

І вось у лістападзе месяцы мінулага года, моладзь і настаўнікі Трасцянкі ўзяліся за культурную работу. Арганізавалі мастацкі калектыў самадзейнасці, падзялілі яго на гурткі — драматычны, харавы і танцавальны і выбралі кіраўнікамі настаўніцу Надзю Савіцкую, настаўніка Янку Панько, а трэцім гуртком пастанавілі кіраваць супольна. Падрыхтоўка да выступленняў ішла амаль кожны дзень вечарамі. Моладзі актыўна памагалі настаўнікі. Супольнымі сіламі склалі багаты рэпертуар. Адных п'есак і песень у праграме налічвалася дванаццаць. На працягу ад лістапада да красавіка паставілі дзевяць спектакляў, тры ў Трасцянцы, а рэшта ў вёсках Сацы, Паўлы, Ваські, Нарва, Дарагатынка і Кленікі. Усюды прадстаўленні праходзілі з вялікім поспехам пры перапоўненых залах. Гледачы дзякавалі маладым артыстам і прасілі часцей прыязджаць да іх.

На такую актыўную дзейнасць Трасцяніцкага мастацкага калектыву звярнула ўвагу і павятовая асветная ўлада, якая залічыла яго да аднаго з трох найлепшых мастацкіх гурткоў Гайнаўскага павета і вызначыла на павятовы агляд.

Л. СЯРГЕЮК
Трасцянка
Гайнаўскі павет

КУДЫ ІСЦІ ВУЧЫЦЦА?

БЕЛЬСК
АГУЛЬНААДУКАЦЫЙНЫ БЕЛАРУСКІ ЛІЦЭЙ

Падобна як у Беларускім агульнаадукацыйным ліцэі ў Гайнаўцы, у Бельскім Беларускім агульнаадукацыйным ліцэі беларускай мове і беларускай літаратуры моладзь навучаецца, пачынаючы з 2-га класа пачатковай школы. Усе іншыя прадметы выкладаюцца на польскай мове.

Наколькі грунтоўную і ўсебаковую падрыхтоўку дае моладзі гэты ліцэй, сведчыць факт, што на працягу 8 год існавання ліцэй закончыла 237 чалавек. Да гэтага часу 21 асоба закончыла вышэйшыя навучальныя ўстановы, 74 асобы вучыцца ў вышэйшых навучальных установах, 78 чалавек працуе настаўнікамі ў сярэдніх і іншых школах, 50 чалавек адразу пасля ліцэя пачало працаваць у розных дзяржаўных установах і г. д. Толькі 3 асобы па заканчэнні ліцэя не здабылі прафесіянальных кваліфікацый.

З гэтага відаць, што Беларускі агульнаадукацыйны ліцэй у Бельску здабыў заслужаны аўтарытэт у вышэйшых навучальных установах краіны. Яго выпускнікоў ахвотна прымаюць усе вышэйшыя школы.

Асабліва важна, каб моладзь адразу, ад 1-га класа пачатковай школы пачала вучыцца ў гэтым ліцэі.

ПЕДАГАГІЧНЫ ЛІЦЭЙ

Той з Вас, дарагая моладзь, хто хоча прысвяціць сваю працу высакароднай мэце — выхоўваць маладое пакаленне, няхай паступае ў Педагагічны ліцэй у Бельску.

Бельскі Педагагічны ліцэй з'яўляецца сапраўднай кузняй польскіх і беларускіх настаўніцкіх кадраў на Беласточчыне. Амаль у кожнай школе нашага ваяводства можна сустрэць выпускнікоў гэтага ліцэя. Многія з іх вучацца ў вышэйшых школах.

Вучні ліцэя забяспечаны стыпендыяй і інтэрнатам. Высокасць стыпендыі залежыць ад поспехаў у вучобе і матэрыяльнага становішча бацькоў.

Наша школьніцтва асабліва патрабуе большай колькасці настаўнікаў — мужчын. Таму хлопцаў, выпускнікоў 7-га класа, Педагагічны ліцэй у Бельску прымае ў першую чаргу.

Звяртаемся да вучняў і вучаніц сёмага класа, каб хутчэй складалі заявы на паступленне ў гэты ліцэй. У ліцэі ёсць паралельна беларускія і польскія класы, якія рыхтуюць настаўнікаў да працы ў беларускіх школах і даюць правы вучыць у польскіх школах. Польскія класы рыхтуюць настаўнікаў да польскіх школ.

Умовы паступлення такія ж, як і ў іншых школах. (мг)

НОВАЯ П'ЕСА

Выдавецтва Галоўнага Праўлення БГКТ нядаўна выдала на шапірографе жартоўны аднаактовы вадэвіль Міколы Алтухова «На ўскраіне сяла». Цана 5 зл.

Заяўкі на закупку слаць па адрасу:

Zarząd Główny BTSK, Białystok, ul. Marii Curie - Skłodowskiej 7 p. 11.

Гэты вадэвіль вельмі лёгкі для пастаноўкі на вясковай сцэне. (ся)

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА

Пры Ваяводскай бібліятэцы ў Беластоку ўтворана пры ўздзеле прадстаўніка ГП БГКТ пастаянная камісія па справах закупкі беларускай літаратуры для бібліятэк у беларускіх вёсках. На першым абмеркаванні ўзгоднены заказ беларускай літаратуры на суму каля 1.500 зл., якая будзе дастаўлена павятовай бібліятэцы ў Бельску для распаўсюджвання.

Дастаўшчыкам беларускай літаратуры з'яўляецца Клуб міжнароднай кніжкі і друку ў Беластоку. (ся)

ПОЛЬСКІЯ ЧАСОПІСЫ ЗА ГРАНІЦАЙ

Нядаўна мы пісалі пра чытку савецкіх газет і часопісаў у Польшчы. Неабходна сцвердзіць і тое, што польскія газеты і часопісы ў СССР карыстаюцца не меншым поспехам, чым савецкія ў Польшчы.

«Трыбуны люду» ідзе штодзень ва ўсе краіны свету 14.121 экземпляр, з гэтага ліку 11.952 экземпляры ў Савецкі Саюз. Польскія цэнтральныя газеты, як «Трыбуна люду», «Глос працы», «Штандар млодых» можна купіць у дзень іх выхаду з друку, або ў наступны дзень зранку ў газетных кіёсках Вільнюса, Масквы, Мінска, Кіева.

З польскіх часопісаў найбольшай папулярнасцю ў СССР карыстаецца «Польшча» (выходзіць у Варшаве на 7 мовах, у тым ліку і на рускай), якой на рускай мове выходзіць 80.712 экз., з таго прадаецца ў СССР 80.026 экз. Цікава і тое, што з 14.406 экз. польскага журнала «Свят млодых», якія ідуць за граніцу, 9.914 экз. разыходзіцца ў СССР, 4.481 экз. — у краінах народнай дэмакратыі. З экспартаваных з Польшчы 19.658 экз. польскага журнала «Фільм» у СССР разыходзіцца 14.251 экз.

Ідзе за граніцу, з таго ў СССР адпаведна: «Кабета і жыцё» — 13.054 экз., у СССР — 11.559 экз. «Пшэкруй» — 13.974 экз., у СССР — 8.353 экз. «Доокола свята» — 11.949 экз., у СССР — 9.411 экз. «Шпількі» — 9.184 экз., у СССР — 7.795 экз.

Такім чынам, у мінулым годзе Польшча экспартавала наогул за граніцу 13.605.054 экземпляраў, з гэтага звыш 10 мільёнаў у СССР. (мг)

ДЗЕСЯЦІРУКІЯ СТРАШЫДЛЫ

(Працяг. Пачатак гл. у папярэднім нумары, стар. 6)

Ці сапраўды ў глыбіні акіяна жывуць такія страшыдлы? Каманда шхуны «Пэл» не ведала аб тым, што заолагі ўжо далі на гэтае пытанне адказ.

У 1873 годзе, за год да часу, калі загінула шхуна, меў месца адзін знамянальны выпадак. Н'юфаундлендскія рыбакі, якія амаль не загінулі ад кракена (гіганцкі кальмар), здабылі ў бітве з ім каштоўныя для навукі трафеі — два абрубкі грамадных шчупальцаў. Гэта быў неабвержны доказ, што страшыдлы жывуць не толькі ў фантазіі, але і ў глыбіні акіяна.

БЫЛО ГЭТА ТАК

У кастрычніку 1873 года трое рыбакоў — два дарослыя і 12-гадовы хлапчук — лавілі рыбу ў раёне вострава Н'юфаундленд. Раптам яны заўважылі велізарны доўгі прадмет, які праплываў непадалёку. Яны падумалі, што гэта абломак карабля, і сталі плыць да яго. Калі падплывалі, адзін ударыў гэты прадмет вяслом. У той жа міг «абломак» ажыў, выкінуў над вадой дзве гіганцкія «рукі» і абхапіў імі лодку. Потым страшыдла пачало пагружацца ў ваду, цягнучы за сабой лодку. Рыбакоў ахапіў жах. Лодка хутка напаўнялася вадой. Яшчэ некалькі секунд — і яны пайшлі б на дно. Ды 12-гадовы хлапчук — яго звалі Том Пікот — аказаўся смялейшым за сваіх дарослых сяброў. Ён схапіў сякеру і адрубіў абодва шчупальцы. Лодка выпрасталася. Страшыдла выпусціла з свайго цела нейкую цёмнафіялетавую вадкасць, ад якой вада адразу памутнела. Юны герой гатоў быў змагацца далей, але страшыдла больш не атакавала, а ўзмахнула двухметровым хвастом і схавалася пад вадой. Рыбакі, поўныя страху, з усіх сіл гналі лодку да берагу. Яны прывезлі дамоў два адрубленыя шчупальцы.

І так велізарныя марскія істоты, якія пад назвай «паліпусаў» былі вядомы яшчэ старажытным пісьменнікам і пра якія маракі розных краін расказвалі столькі цікавых гісторый, сапраўды існуюць.

З ТРЫМА СЭРЦАМІ

Кракены, кальмары, або як іх яшчэ завуць, спруты, — гэта гіганцкія жывёліны, родныя браты асьманогаў і каракаціц. Толькі ў асьманогаў 8, а ў кальмараў 10 шчупальцаў. Цела ў асьманогаў круглаватае, мешкаватае, а ў кальмараў доўгае і стралападобнае. Асьманогі жывуць на дне мора, а кальмары плаваюць у вадзе і ніколі на дно не спускаюцца. У гэтых жывёлін ёсць кравяносная сістэма, мозг і тры сэрцы. Але ў іх зусім няма касцей, а рот не з зубамі, а з клювам. Вочы кальмара ў 10 разоў большыя, чым вочы найбольшай жывёліны. Злажыце разам два гарбузы: і вы атрымаеце велічыню аднаго вока кальмара. Есць 10 гатункаў кальмараў. Жывуць яны ва ўсіх акіянах, акрамя Ледавітага. Даўжыня іх дасягае да 30 метраў.

Аднойчы кітабоі вынялі з цела забітага кашалота кусок шчупальца кальмара, таўшчынёй «у чалавечае цела». Па краях гэтага кусок быў абсаджаны зубамі — вялікімі і вострымі, як пазуры тыгра.

Бітва кашалота з кальмарам.

БІТВА СТРАШЫДЛАЎ

Кальмары і асьманогі — гэта ўлюбёная ежа кашалота. Але крупныя кальмары не здаюцца яму без барацьбы. Сляды раненняў на целе кашалота сведчаць аб лютай барацьбе паміж гэтымі істотамі. Англійскаму кітабоцу і даследавальніку Булену давялося аднойчы назіраць у Індыйскім акіяне бітву кашалота з гіганцкім кальмарам. Здалёк яму паказалася, што праходзіць вывяржэнне падводнага вулкана.

(Заканчэнне за тыдзень)

ЖЫЦЦЁ І СТАРАСЦЬ

На працягу ўсёй гісторыі чалавецтва мара аб аддаленні старасці, мара аб «вечным жыцці» займала думкі людзей. Пошукі «крыніц вечнай маладосці» заўсёды апяваліся ў шматлікіх міфах і паданнях — людзі баяліся старасці, бо з ёю спалучаліся фізічная слабасць і разбурэнні ў арганізме.

Заходняя цывілізацыя часткова пераняла грэчаскія адносіны да старасці. А старажытныя грэкі прысвячалі вельмі мала ўвагі старым, хаця у ліку вялікіх грэчаскіх філосафаў былі 80-гадовыя старыкі. Узростам дасканалым у Грэцыі лічылася юнацтва.

У многіх качавых і паляўнічых плямёнах да старасці адносіліся з агідай. У індзейцаў «чако» абавязкам сына лічылася забіць бацьку, калі той ужо не меў сілы ісці за суплямённікамі.

У адрозненне ад большай часткі іншых народаў кітайцы ў старажытнасці пакланяліся перад старымі людзьмі. Правілы далікатнасці патрабавалі, каб госць у час візіту пацікавіўся, які «ганаровы ўзрост» гаспадара хаты.

Яшчэ і ў наш час людзі часта адносяцца да старых, як да людзей з атупеўшым розумам. А трэба ведаць, што ёсць мноства прыкладаў, калі людзі ва ўзросце пад 80 год і нават старэйшыя стваралі шэдэўры мастацтва ці рабілі незвычайныя навуковыя адкрыцці.

Гісторыя дае нам шмат прыкладаў. Старажытны грэчаскі пісьменнік Сафокл дажыў да 90 год, «Цара Эдзіпа» напісаў ён ва ўзросце 75 год, а «Эдзіпа ў Калоне» — у 89 год. Калі Сафоклу было 83 гады, ён арганізаваў абарону Афін.

Тыцыян — італьянскі мастак — у 95-гадовым узросце закончыў вядомую карціну «Бітва пры Лепанта».

Гётэ — вялікі нямецкі пісьменнік і паэт — закончыў апошнюю частку свайго манументальнага твора «Фауст» ва ўзросце 83 год.

Італьянскі кампазітар Вердзі пражыў 88 год. «Аіда» ён стварыў у 73 гады, у 80 год ён закончыў «Фальстафа».

Толькі ў Грузіі, адной з рэспублік СССР, жыве 1060 чалавек ва ўзросце 90 год і больш. Жанчыны складаюць 2/3 гэтага ліку.

Самым важным фактарам, ад якога залежыць даўгалецце, з'яўляецца праца. Некаторыя прымітыўна мяркуюць, што галоўнае ў захаванні здароўя — гэта нічога не рабіць. Але шматлікія факты паказваюць, што ніводзін лянівы чалавек не дажываў да глыбокай старасці.

Самай цікавай асаблівасцю з жыцця абследаваных даўгалетніх людзей з'яўляецца тое, што яны амаль усе сямейныя, жывуць у шлюбе па 50 — 80 год. Большасць з іх мае шматлікае патомства — толькі 24 асобы з абследаванай тысячы грузінаў не мелі дзяцей. Каля 200 чалавек мелі да дзесяці дзяцей, а 35 — да 15 і больш.

У многіх добра захаваўся зрок. Акулярамі карыстаюцца толькі 72 асобы (на 1000 даследаваных), на глухату скардзілася 36 асоб.

У большасці добра захавалася нервовая сістэма, памяць; асабліва добра яны памятаюць падзеі далёкага мінулага. Адсутнасць памяці адзначана толькі ў 40 выпадках (на 1000).

Заслугоўвае ўвагі рэжым харчавання абследаваных старыкоў. Як правіла, харчуюцца яны 3—4 разы ў дзень, у пэўныя часы. Ніколі не налідаюцца да перанасычанасці. Харчуюцца разнастайнай ежай. Некаторыя старыя лічаць, што спажыванне фруктаў, вінаграда і мёду садзейнічае захаванню здароўя і даўгалецця. Большасць амаль не ўжывае спіртных напіткаў і не курыць.

Кожны чалавек можа затармазіць працэс старэння, разумна кіруючы сваім жыццём. Жыць не менш 100 год — гэта не мара, а рэальная магчымасць.

Б. ЧЭЧУГА.

АГРАНОМ РАІЦЬ

Пытанне:

У маім маладым садзе летась выявілася, што дрэвы пашкоджаны незнаёмай мне хваробай. Адзнакі наступныя: у кары дрэва паяўляецца шчыліна шырынёй да двух міліметраў, з якой выцякае смалістая чорная вадкасць. Маладое дрэва гіне. Што гэта за хвароба і як з ёю весці барацьбу?

Адказ:

Пладовыя дрэвы ў Вашым садзе пашкоджаны хваробай костачкавых парод (сліва, вішня, чарэшня), якая называецца камедзецячэннем або гамозам.

Камедзецячэнне — інфекцыйнае захворванне. З шчыліны ў кары выдзяляецца цёмная або светлая вадкая маса, якая хутка застывае, утвараючы на паверхні кары дрэва наплывы накшталт смалы - жывіцы. Кара дрэва ў месцы ўтварэння трэшчыны не гоіцца, а трэскаецца далей, і хворая галінка, а часта і ўсё дрэва (калі пашкоджан ствол) гіне.

Паяўляецца камедзецячэнне ў выніку многіх прычын: пашкоджання марозам, насякомымі, грыбнымі хваробамі. Схільны да яго больш за ўсё дрэвы, якія растуць у сырых месцах, на цяжкіх, заплываючых глебах і на глебах бедных на вапну.

Меры барацьбы з гэтым захворваннем у асноўным зводзяцца да паляпшэння догляду дрэў: свечасовай старанкай апрацоўкі глебы, правільнай абрэзкі дрэў, вапнаванні кіслай глебы, умеранай запраўкі гноем.

Поздрави от България

Балгаркі ў народным ўборы.

СВЯТА СЛАВЯНСКАЙ ПІСЬМЕННАСЦІ

24 мая Балгарыя святкуе ўсенароднае свята — дзень славянскай пісьменнасці.

Свята гэтае звязана з імёнамі Кірыла і Мефодзія, якія, як чытачу вядома, былі заснавальнікамі пісьма, вядомага зараз пад назвай кірыліца (ад Кірылы).

Не ўсе ведаюць, што Кірыла і Мефодзій былі балгарамі, і балгарскі народ першы ўспрыняў іх алфавіт. Было гэта ў 862 годзе.

ПАВЕРХНЯ І НАСЕЛЬНІЦТВА.

Балгарыя, краіна прыблізна ў тры разы меншая за Польшчу, насельніцтва — звыш 7 мільёнаў жыхароў. Знаходзіцца на Балканскім паўвостраве. Гарыстая. Усходняя граніца — Чорнае Мора.

РУЖЫ, РУЖЫ...

Ружы растуць у Балгарыі ўсюды: у парках, агародах, паабапал дарог. У Казанлыцкай даліне не вырошчваюць іншыя культуры, акрамя руж. Ружавы алеек Балгарыя экспартуе ва ўсе краіны свету. Алеек з балгарскіх руж высока цэніцца ў міжнародным гандлі.

ВІНАГРАД

другое вялікае багацце Балгарыі. Таксама экспартуецца за граніцу. Асабліва высока цэніцца гатунак «Балгар».

Балгары вырабляюць з вінаграду не толькі віно, але і... рэлку.

Разынкі, за якімі так ганяюцца нашы гаспадыні, гэта не што іншае, як сушаны вінаград.

ЧУШКІ

Балгар не можа пражыць дня, не з'еўшы «лютай чушкі». А што гэта такое? Чырвоны перац.

БУЛКА = ЖОНКА

Так. Маладая жонка (да пяці год пасля вяселля) у Балгарыі называецца булкай.

Чаму — хіба не цяжка здагадацца.

РЭЛІГІЯ

У Балгарыі праваслаўная. Духавенства і шматлікія манастыры (існуюць і зараз) адыгралі ў часы 500-гадовага турэцкага іга рашаючую ролю ў захаванні балгарскай нацыянальнасці і нацыянальнай культуры.

Зараз балгарскае духавенства публічна агітуе за сацыялізм у краіне.

Гісторыю Балгарыі напісаў манах айцец Паісій.

Л. К.

*) Прывітанне з Балгарыі.

лісты... лісты... лісты... лісты... лісты...

Практычныя парады

Не выкідайце попелу і сажы на дарогу

Калі ідзеш ці едзеш вёскай, то вельмі часта можна заўважыць купкі сажы ці попелу выкінутых на вуліцу. Таксама непрыемна глядзець, калі гаспадыні выліваюць ці выкідаюць смеццё. Попел, памыі, смеццё, фэкаліі і розныя згрэбкі на панадворку павінны складвацца на так званую купу кампаставую. Праз нейкі час гэтага шмат назбіраецца. Калі ўсё гэта перагніе вывезці ў поле ці на сенажаць, як угнаенне.

Каб даць добры ўраджай, нашыя палі патрабуюць шмат угнаення.

Н. ПЕРАВОЙ
Зубава

Ад бацькоў залежыць найбольш

Вялікую ролю ў выхаванні дзяцей адыгрывае школа. Але, на маю думку, самае галоўнае тут — выхаванне ў сям'і, уплыў бацькоў. Вось некалькі прыкладаў з маёй аколіцы. У школу ў Ласінцы ходзіць у 3 клас Коля Банькоўскі з Катлоўкі. Ён дрэнна вучыцца, мае шмат двоек, але яны зусім яго не хвалююць. І паводзіны яго вельмі дрэнныя. Не слухаецца Коля настаўнікаў, а нават і кіраўнічкі школы. Адным словам, вялікую бяду з ім маюць выхавальнікі.

Кіраўнічка школы звярнулася за дапамогай да бацькоўскага камітэта. Камітэт на сваё пасяджэнне папрасіў бацьку Колі. Бацька расказаў аб сыне, аб яго паводзінах у хаце. Сцвердзіў ён, што сын нават да маткі дрэнна адносіцца. Гутарачы з членамі бацькоўскага камітэта, Ігнат Банькоўскі зразумеў, што яго сын у хаце дрэнна выхаваны і таму яму ніпачым ніякія аўтарытэты. Значыць, калі ў хаце кепска стаіць справа выхавання дзяцей, дык і ў школе з такімі вучнямі многа цяжкасцей.

У школе ў Барысаўцы вучацца Вася Маковіч і Коля Фарманюк. Да настаўнікаў яны не маюць ніякай павагі. Аб гэтым сведчыць той факт, што ў свайго кіраўніка школы яны кралі яйцы з седала.

І зноў тут віна бацькоў, якія на паводзіны дзяцей не звяртаюць ніякай ўвагі. Школе цяжка выхоўваць такіх дзяцей, якія ўжо перад паступлением ў яе былі распушчаныя, а бацькі ім патуралі, ніколі не каралі за дрэнныя прастункі, дазвалялі рабіць дзіцяці тое, што падабаецца. А выхаванне ж ідзе належнай дарогай, калі дакладаюць старанняў разам са школай і бацькі.

ЯНКА ПЛЕВА
старшыня бацькоўскага камітэта
вёска Ласінка
Гайнаўскі павет

БУДУЕЦЦА СВЯТЛІЦА

Наша вёска Градэлі мае 36 дамоў. Сяляне гэтай вёскі ў мінулым годзе пачалі будаваць новую святліцу. Святліца знаходзіцца ў вясёлым месцы. Навокал святліцы растуць прыгожыя дрэвы. Усе сяляне складаюць грошы і разам будуюць. Моладзь з нецярплівасцю чакае заканчэння будовы святліцы.

Валя АМЕЛЬЯНЮК
вёска Градэлі
Бельскі павет

Толькі для нашых карэспандэнтаў

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ

Заметка — самы просты, але надзвычай неабходны і важны жанр газетнага матэрыялу. Мовай заметкі газета паведамляе чытачу, што, дзе і калі адбылося. Звычайна пры гэтым паведамляецца аб адным факце, які мае пэўнае грамадскае значэнне. І гэты факт не разгортвае шырока той або іншай тэмы. Заметка, а таксама самы працейшы яе від — кароткія хранікальныя паведамлені з'яўляюцца жывым летапісам нашых штодзённых спраў.

Па свайму памеру заметкі не павінны быць вялікімі, іх змест павінен укладвацца ў некалькі радкоў. Абавязак кожнага карэспандэнта адбіраць самыя цікавыя факты, расшыраць тэматыку сваіх заметак, імкнуцца пісаць іх коратка і зразумела.

Чым жа адрозніваецца карэспандэнцыя ад заметкі?

У заметцы звычайна паведамляецца аб адным факце. Карэспандэнцыя ж ахоплівае некалькі фактаў, якія аб'яднаны адной тэмай. І гэтыя факты не проста паведамляюцца, а ўжо робіцца аналіз іх. Карэспандэнцыя павінна даць адказ на пытанні, дзе, як, якім чынам і што адбылося.

У карэспандэнцыі аналізуецца і абагульняецца, даецца ацэнка істотным фактам, што характарызуюць які-небудзь бок дзейнасці. А гэтая акалічнасць патрабуе ўмення правільнага аналізу фактаў. Ацэньваць іх трэба не на свой, як кажуць, аршын, а зыходзіць з агульнаграмадскіх інтарэсаў.

Якія асноўныя этапы работы над карэспандэнцыяй?

Перш за ўсё выбар тэмы, яе распрацоўка і, нарэшце, само напісанне.

Выбраць цікавую тэму, вызначыць яе злабадзённасць даволі складаная і цяжкая справа. Іншы раз аўтару ўдаецца на аснове, здавалася, невялікага факту падняць вялікую тэму, павесці слушную размову. А бывае і наадварот. Фактаў прыводзіцца многа, а суцэльнай размовы аб тым або іншым пытанні няма.

Відавочна, што, акрамя выбару тэмы, трэба яшчэ падрабязна распрацаваць яе.

Гэта значыць, неабходна глыбока ўнікнуць у справу, дэталёва вывучыць факты, вельмі добра ведаць тое, аб чым пішаш. Аб сур'ёзным і важным трэба гаварыць дзелавіта і прадумана. А каб атрымалася гэта, патрэбна яскрава ўявіць сабе тое, аб чым думаеш пісаць. Перад гэтым аўтар павінен пагутарыць з людзьмі, азнаёміцца з дакументамі.

Калі збіраешся з кім-небудзь весці гутарку для збору фактаў для карэспандэнцыі, то варта падумаць і скласці план гутаркі. Пры гэтым усю ўвагу трэба сканцэнтраваць на галоўным, істотным. Непадрыхтаванасць да гутаркі можа прывесці да таго, што субяседнік будзе стомлен другараднымі пытаннямі, а патрэбных адказаў на галоўныя пытанні не дасць.

Увесь сабраны для карэспандэнцыі матэрыял неабходна ўсебакова абдумаць. Са шматлікіх запісаных фактаў павінны быць адабраны самыя характэрныя. Карэспандэнцыю нельга перагружаць мноствам усякіх фактаў.

Максім Горкі вучыў, што факт яшчэ не ўся праўда, а сыравіна. Нельга, гаварыў ён, смажыць курыцу з пер'ем. Трэба ўмець знаходзіць у факце сэнс.

Парады юрыста

Як скласці завяшчанне

На просьбу гр. І. П. з Аўгустова падаць узор завяшчання, падаем асноўныя правілы, ад захавання якіх залежыць важнасць завяшчання.

Спадчыннае права, якое абавязвае ў Народнай Польшчы, прадбачыць наступныя віды завяшчанняў: завяшчанне, напісанае ўласнаручна завяшчальнікам, завяшчанне, складзенае старшынёю прэзідыума ГРН, заключанае ў форме натарыяльнай, а таксама завяшчанне надзвычайнае.

Што датычыць зместу завяшчання, то закон не прадбачыць ніякіх асаблівых вымаганняў. Хопіць напісаць яго так, каб змест яго быў ясны і зразумелы. Напрыклад:

«Я, Мацей Крупа, цэлы свой маёнтак завяшчаю на выпадак смерці свайму старшаму сыну Сямёну. Адначасова абавязваю яго даваць сыну Івану па 600 зл. у месяц да часу, пакуль той не скончыць Акадэміі Медычнай і не атрымае магчымасці самастойнага існавання».

Завяшчальнік павінен гэткае завяшчанне напісаць уласнаручна, падпісаць і паставіць чысло, месяц і год яго састаўлення. Несапраўдным з'яўляецца завяшчанне, напісанае кімнебудзь і падпісанае завяшчальнікам. Пагэтаму, хто не можа напісаць завяшчанне ўласнаручна, павінен звярнуцца да натарыуса або старшыні прэзідыума ГРН.

Толькі тады, калі завяшчальніку па прычыне хваробы пагражае смерць і немагчыма прывесці да хворага натарыуса або старшыню прэзідыума, завяшчальнік можа папрасіць трох сведкаў і у іх аднача́совай присутнасці выказаць сваю волю. Адзін з гэтых сведкаў, або іншая асоба павінны спісаць волю завяшчальніка, а сведкі павінны падпісаць завяшчанне. Гэткае завяшчанне астаецца важным нават тады, калі яно не будзе спісана.

Закон называе такія завяшчанні: «тэстамент шчэгульны». Складаць яго можна толькі ў крайнім выпадку. Інакш пагражае прызнанне яго няважным.

Старшыня прэзідыума складае завяшчанне ў присутнасці двух сведкаў.

Ва ўсякім выпадку пад пагрозай несапраўднасці завяшчання не можна паклікаць на сведкаў асобу сляпую, глухую, нямую, непісьменную, караную судом за фальшывыя паказанні, асобу, якая атрымоўвае якую - небудзь карысць з завяшчання, а таксама сваякоў гэткай асобы і яе мужа або жонкі.

В. С.

Новы гурток БГКТ

Нядаўна быў створаны новы гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў вёсцы Коматаўцы. У яго склад увайшло 7 асоб. Старшынёй гуртка выбралі юнака Пятруся Яроша.

Гуртко̆ўцы пастанавілі павялічыць колькасць членаў і вярнуць гонар драмгуртку, які ў мінулым быў вядомы ва ўсёй аколіцы. Першае выступленне яго прадугледжана на заканчэнне заняткаў у школе.

Кіраўніком драмгуртка з'яўляецца настаўніца Зоя Алекша.

ЯНКА СЕРАДА
Міхалова
Беластоцкі павет

Гурток ЗМВ прыступіў да дзейнасці

У нашай вёсцы развярнуў шырокую культурную дзейнасць гурток Саюза сялянскай моладзі. Спачатку стварылі драмгурток, які хутка падрыхтаваў п'есу «Залёты на кватэры» і паспяхова даў два выступленні ў сваёй вёсцы. Мастацкім кіраўніком драмгуртка з'яўляецца Павел Нікіцюк. Члены гуртка не аднойчы думаюць аб тым, як узняць на вышэйшы ўзровень сельскагаспадарчую культуру. Памаленьку бяруцца яны за сельскагаспадарчыя часопісы і брашуры.

ЯНКА НІКІЦЮК
вёска Мокрае, пав. Бельскі.

ГРАМАДСКІМ ЧЫНАМ БУДУЮЦЬ БРУК

У вёсцы Плянты(Беластоцкі павет) няма бруку. Некалькі дзён таму назад сяляне вёскі пачалі брукаваць вуліцу. Ужо зрабілі спорны кавалак добрай дарогі.

Падобны чын зрабілі ўжо даўней члены гуртка ССМ у Круглым Ляску. На працягу аднаго дня зрабілі яны рамонт дарогі на шашы Круглы Лясок — Мацейкава Гара.

У Пялюцы таксама робяць новы брук на вуліцы сваёй вёскі.

(ас)

Цікавая плантацыя

У мясцовасці Кузніца (Сакольскі пав.) некалькі год таму назад закладзена плантацыя дзікіх руж. З іх атрымліваецца вітаміна Ц і вітамінавыя канцэнтраты. Плантацыя пашырана да 30 гектараў.

„NIWA"

Organ ZG BTSK Adres ZG BTSK: Białystok M C. Skłodowskiej 1 tel 54-14

Redaguje Kolegium Adres redakcji: Białystok ul Wesołowskiego 1. tel centr 37-41 red naczelny i sekretariat 25-89

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa"

Warunki prenumeraty w Polsce miesięcznie — 2 40 zł kwartalnie — 7 20 zł półrocznie — 14 40 zł rocznie — 28 80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUP-K „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10 15 zł półrocznie — 20 30 zł i rocznie — 40 60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6 100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA" Warszawa Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16

Nkl. 5150 Bltk. P 1

ЧАРВЯЧКІ

Здзіўляцца прыходзіцца, людзі добрыя, як яшчэ наша сельская гаспадарка вытрымлівае.

Падточваюць яе не чарапашкі-каларада, не вусеніцы і шэршні, а чарвячкі сваяцкія.

А сваякі жывуць у гарадах. Займаюць розныя пасады, за кошт дзяржавы маюць выгодныя кватэры, на вясковыя хаты чхаюць з трэцяга паверху.

Але вось прыходзіць у вёску ліст ад чарвячка - сваячка: «Мілыя і любімыя! Прышліце вы нам чвэртку цяляка. два кілаграмы масла, ды курачак парачку, у нас у горадзе дарагавата ўсё гэта...»

Выходзіць — у вёсцы дармоха, куры там сядзяць, як вароны на дрэвах, ад пасучагася бычка можна адсячы чвэртку, ды няхай сабе бычок падрастае далей.

Гэта ж падумаць — сваячок з горада, а аб зямлёю пахнучых памятае. Пасылаюць, што прасілі ў іх, а ўпрыдачу яшчэ буханак хлеба вясковага. гваражку свежага, ды чшчэ што - небудзь — чым хата багата.

Прыходзіць лета. З'язджаюцца чарвячкі сваяцкія ў вёску. Аб'ядаюць гаспадарку, а праз месяц вяртаюцца, захапіўшы з сабою розныя харчы, каб даесці ў горадзе, чаго ў вёсцы не паспелі.

Многія сваякі грэбуюць вясковымі харчамі, а жадаючы жыць у горадзе на шырокую нагу, ставяць пытанне ясна. «Гані манету, а не—дык судом дайду да сваёй часткі ў гаспадарцы!»

Для гаспадаркі самае страшнае — гэта пажар, гарэлка і адвакаты.

Плаціць гаспадар гучную манету, а чарвячок на грошы хухае і далей дыктуе: «Грошыкі рыхтуй, з жывога і мёртвага інвентару, там таксама мая частка ёсць».

Бачыць гаспадар, што трапіў у павуцінне і чарвячок - павучок да мозгу яго высcе.

Чым бы справа скончылася, цяжка сказаць, ды толькі цяпер чарвячкі падціснулі хвасты.

Наш Сейм пастанавіў затрымаць да 1963 года сплату сваякам часткі сельскагаспадарчай маёмасці.

Значыць, выбраныя намі дэпутаты ў Сейм дзейнічаюць. Стараюцца стварыць умовы для развіцця гаспадаркі, а трутняў - чарвячкоў ізаляваць.

Дзядзька Лявонь.

НЕ ЗАЎСЁДЫ

— Прыняў бы вас на службу, але вы заікаецеся.

— Я, п-па-не, не заўсё-ды, а толькі тады, калі гавару.

ЛІТАРАЛЬНА ЗРАЗУМЕЎ

Муж скардзіцца жонцы:

— Ліха ведае, што гэта за час такі, ніяк на грошы разжыцца нельга.

— Не, бо яшчэ холадна.

— Нічога, мамка, я надзену цёплы світэр.

Прыслала
ЗІНА КАРПОВІЧ
Страшава
Беластоцкі павет

З умоўнымі рэфлексамі ўпарадку.
(«Пшэкруй»)

КРУГЛАЕ СЛОВА

Сват: — Як заедзем Коля, у сваты, дык не маўчы, а таксама падкінь круглае слова.

Жаніх: — А як па-вашаму. што круглейшае, кола ці рэшата?

Прыслаў
І. ІВАНЮК
в. Цялушкі
п-та Рыбалы

СПЯШАЎСЯ

Дарогай едзе фурманка. Бачыць фурман, ідзе чалавек шыбкім крокам і нясе клунак над рукою.

— Куды ідзеш, чалавеча? — запытаў фурман.

— У Рыбалы на аўтобус.

— Дык сядай, падвязу!

— Няма часу! Трэба хутчэй ісці! — адказаў чалавек.

Прыслала
НАДЗЯ ІВАНЮК
в. Цялушкі
п. Паўлы
Бельскі павет

Ёзэ, мельнік закаханы,
Не спяшае выпіць чарку.
На ўдаву ён паглядае,
На прыгожую шынкарку.

— Мусіць, хораша жывецца?
Расквітнела, быццам ружа!
— Дзе там добра, пахавала
Трэцяга нядаўна мужа.

— Трэцяга! Але гавораць,
Што мужоў ты шанавала?
— Не кажыце, ледзь сама я
Не змарнела, не прапала.

Першы на калені першым
Стаў, калі ішло вянчанне.
Хто так робіць, той асуджан
На дачаснае сканание.

А другі раней, чым жонка,
Рукі мыў перад бэнкетам.
І таму раней памёр ён.
Як не верыць тут прыкметам!

Трэці, той заснуў на ложку,
Калі я яшчэ не спала.
Ён раней памёр таксама
Так я век прагаравала.

— Не пужай! Я не баюся!
Удава, але як ружа.
— Не пужалася б таксама
І чацвёртага я мужа.

— Сцеражыся, бо звяду я,
Адсвяткуеш шлюб чацвёрты!
— Згода: не на трох жа колах
Мне каціцца ў пекла к чорту!

Пераклаў з чэшскай мовы
А. ЗАРЭЦКІ

ПРА САМАГОНШЧЫКАЎ

Адзін гаспадар нагнаў самагонкі. Аб гэтым даведалася міліцыя. Але пакуль прыехала, гаспадара ўжо хтосьці папярэдзіў. Надумаў гаспадар схаваць гарэлку.

Выбраў ён з гарбузсў унутранасць, паналіваў туды самагонкі, закаркаваў і чакае.

Прышла міліцыя шукаць. Самагонкай пахне, ды знайсці не могуць.

Гаспадар качае гарбузы па панадворку і смяецца.

Так міліцыянеры і не знайшлі самагонкі.

* * *

Чалавек нагнаў самагонкі, але наскочыла міліцыя. Чалавек выліў з вядра ваду, а наліў туды самагонкі. Міліцыя шукае, а знайсці не можа. Прыходзіць у хату фурман вады піць. Узяў вядро, папіў і пайшоў на двор. Міліцыя пакруцілася, нічога не знайшла і паехала. Заехалі за вёску, а фурман як пачне спяваць, а конь як пачне іржаць.

Схапіліся міліцыянеры:

— Дзе ты напіўся?

— А там, дзе вы шукалі, самагонка ў вядры стаяла.

— Вязі нас назад!

— Няма да чаго, крыху я выпіў, а рэшту конь «выцягнуў».

Прыслаў
Коля МІКАЛАЮК
Воишкі
Бельскі павет

— А што трэба зрабіць, каб мець грошы?— пытае шасцігадовы сынок.

— Трэба быць разумным, працавітым і шмат чаго ведаць, — навучае бацька.

— А ці ж тата дурны, гультай і нічога не ведае?!

Г. В.

ЯШЧЭ ХОЛАДНА

— Ці можна выкупацца ў рэчцы?

АБВГД

Дзядзька крамнік Вурка Ціт
Вывучае алфавіт:
— А Бы Вы Га Да...
Прадае на бок тавары —
Футра, боцікаў дзве пары:
— А Бы Вы Га Да!
Важыць дзецям Ціт цукеркі —
На кіло... сто грам паперкі:
— А Бы Вы Га Да!
«Вам паркаль? Чатыры метры?»
І змахлюе сантыметры:
— А Бы Вы Га Да!
А за гэта грошы жменяй
Ён кладзе ў свае кішэні:
— А Бы Вы Га Да!
Так вось крамнік Вурка Ціт
Вывучае алфавіт:
— А Бы Вы Га Да!

Л. АНЦІПЕНКА

У СТАЛОВАЙ

Сядзяць сабе трое мужчын і размаўляюць. Адзін з іх кажа:

— Мая жонка, як была цяжарнай і чытала «Трох Мушкіцёраў», то ў яе нарадзіліся трайчкі.

Раптам адзін з мужчын зрываецца і бяжыць да дзвярэй.

— Што з табою? — пытаюць астатнія.

А той у поспеху адказвае:

— Мая жонка таксама цяжарная і чытае кнігу «Сорак разбойнікаў».

У КАНЦЫЛЯРЫІ

Сакратарка заўсёды спатыкае ў канцылярыі кіраўніка другога бюро:

— Вельмі добра, што вы не з'яўляецеся маім дырэктарам.

— Чаму? — пытае кіраўнік.

Сакратарка:

— Бо як выйду з бюро. то заўсёды вас спатыкаю з нейкімі жанчынамі.

Прыслаў:
Янка АРЦІМОВІЧ
Белавежа

ПРЫЗНАННЕ

— Ах, я за табою бегла б на край свету, — гаворыць дзяўчына.

— А я ад цябе ўцякаў бы на край свету, — адказвае хлапец.

ДАРАЖЭЮЦЬ

— Цяпер коні вельмі даражэюць. — уздыхае людзей Калісьці я ўкраў каня і пасядзеў два месяцы, а цяпер за каня я сядзеў аж два гады.

НААДВАРОТ

— Тата! Калі мы пойдзем у заапарк? — пытаецца Алесь.

— А што. ты хочаш. каб звеэы на нас пагляддзелі?

Прыслаў.
Рыгор ДМІТРУК
Грабавец
Гайнаўскі павет.

Развязка рэбуса з № 16(164) „Нівы“

Чытачы прыслалі 25 правільных адказаў.

Правільная развязка рэбуса: «Адна ластаўка вясны не робіць».

Кніжныя ўзнагароды выйгравалі:

1. Тамара Кандрашава — Бельск.
2. Толік Пацеюк — Лозіца, Гайнаўскі павет.
3. Алесь Харкевіч — Міхноўка. Гайнаўскі павет.
4. Зіна Міруць — Тайніца Горная, Беластоцкі павет.
5. Юрка Сідарук — Дубінская Ферма, Гайнаўск павет.
6. Янка Красоўскі — Малынка, Беластоцкі павет.
7. Вера Леўчук — Ляўкова Старое, Гайнаўскі павет.
8. Тоня Шумелюк — Канюкі, Бельскі павет.
9. Коля Рысь — Вастравок, Сакольскі павет.
10. Вася Паўлючук — Сакі, Бельскі павет

Узнагароды высылаем поштай.